

MIS مدیریتي سیستم او په غیر دولتي موسسو یې اغیز

یونس تنویر

غیر دولتي موسسي هر کال د بهرنیو مرستو د پام وړ برخه په اقتصادي او ټولنيزو پروژو کې؛ بلخصوص په ښوونه او روزنه، روغتیا، کرنه، د کلیو پراختیا، ټولنيز خونديتوب، زیربنا او د ښه حکومتوالي په برخه کې یې مصرفوي. غیر دولتي موسسي د زیات وخت راهیسي د اقتصاد وزارت تر څارني لاندې فعالیت کوي. او په هرو شپږو میاشتو کې نوموړي وزارت ته راپور ورکوي.

د غیر دولتي موسسو قانون د افغانستان اسلامي جمهوریت د اساسي قانون د ۳۵ مادې په رڼا کې طرحه او تدوین شوی. او د رسمي جریدې په ۸۵۷ مه گڼه کې نافذ او د نوموړي قانون د ۴ مې مادې له مخې اقتصاد وزارت د غیر دولتي موسسو د ثبت او څارني یوازینی مرجع گڼل کیږي.

یادو موسسو تر دې دمه په ټول هیواد کې د (1.02) میلیاردو امریکایي ډالرو څخه په زیات ارزښت (۲۸۱۵) څخه ډېرې پروژې پلي کړې دي. او ددغو ټولو ارقام د اقتصاد وزارت د معلوماتو د مدیریت په سیستم/MIS کې ثبت دي. اوس مهال اقتصاد وزارت د تمویل کونکو ادارو په مرسته او د موسسو سره په همغږۍ ډېر اغیزناک او خورا مهم گامونه اخیستي دي. د اقتصاد وزارت د غیر دولتي موسسو د انسجام ریاست د جینوا کنفرانس د ژمنو د پوره کولو، اداري فساد سره مبارزه، د وخت د ضایع کیدو مخنیوی، د روڼتیا رامنځته کول، د راپور او ځواب ورکونې انلاین معلوماتي سیستم NGOS / MIS رامنځته کړی دی.

نوموړی سیستم، چې په ۲۰۱۹ م کال کې ایجاد شوی او په ۲۰۲۰ م کال کې پیل شوی. دا سیستم د غیر دولتي موسسو مسوولینو ته دا وړتیا ورکوي، چې د دوی په اداري پورې ټول اړوند اطلاعات په دې سیستم کې شامل کړي، تر څو روڼتیا، حساب ورکونه او د فساد مخه ونیول شي.

اقتصاد وزارت په دې توانیدلی، چې د غیر دولتي موسسو د معلوماتو د مدیریت سیستم په مرسته هر شپږ میاشتني د هغو پروژو راپور، چې په ټول هیواد کې د موسسو له لوري د پلي کیدو په حال کې دي په اسانې او په شفاف ډول لاس ته راوړي.

همدارنگه، د دې سیستم په کارولو سره؛ اقتصاد وزارت کولای شي د موسسو له لوري د پروژو د پلي کولو، د لگښتونو اندازه او نور معلومات، چې څنگه د موسسو له لوري پلي کیږي وڅاري.

اوس مهال له 2200 څخه زیاتې کورنۍ او بهرنۍ موسسو د معلوماتو په سیستم کې شاملې دي. یادې موسسي د هیواد په لري پرتو سیمو کې د هیواد د وگړو لپاره او هغوی ته د خدمتونو په چمتو کولو کې مهمه ونډه لري.

اقتصاد وزارت په دې هڅه کې دی، چې د بیوزلی کچه راټیټه کړي او د تلپاتې پراختیایي موخو او ملي لومړیتوبونو ته په کتو د غیر دولتي موسسو د چارو څخه نظارت او څارنه وکړي. او همدارنگه اقتصاد وزارت په دې هڅه کې دی، چې په اقتصادي پرمختیا کې د موسسو رول پیاوړی کړي.

د اقتصاد وزارت د اطلاعاتو او عامه اړیکو ریسه نوره نزهت وايي: اقتصاد وزارت د بریښنايي حکومتوالي، روڼتیا، حساب او ځواب ورکونې او اطلاعاتو ته د لاس رسي د حق قانون ته خپله ژمنتیا ثابته کړې. او لا نور هم په دې هڅه کې دی، چې بریښنايي حکومتوالي پیاوړې کړي.

له کله چې ډاکټر فاریابي د لومړنۍ بنځینه وزیرې په توګه د یاد وزارت د وزیرې په حیث معرفي او له ملي شورا یې د تایید رایه اخیستې، نو د حکومتوالي د بریښنايي کولو هڅې یې زیاتې پیاوړې کړې دي.

په هیواد کې په ملي کچه اقتصاد وزارت د څارنې او ارزونې یوه واحد مرجع ده؛ مګر د څارنې او ارزونې ددغه میکانیزم بریښنايي کولو کې یوه غټه خوبې همدا ده، چې په چارو کې روڼتیا، د وخت ضایع او د فساد سره مبارزه کې غټ رول لري. یانې اوس مهال د غیر دولتي موسسو د څارنې او ارزونې پروسه او بلخصوص د پراختیایي پروژو باندې د پانګې اچونې جریان، د پانګې اچونې څخه د مخه او وروسته د پانګې اچونې پروسه د MIS/ سیستم له لارې زیاته شفافه شوي او روڼتیا یې رامنځته کړې ده. یانې دا سیستم / MIS د پراختیایي پروژو د موثریت منظم راپور او د پایلو د لاسته راوړلو لپاره ډېر اړین دی.

منابع :

۱- د عملیاتي چارو معیاري تګلاره (څارنه او ارزونه) ۱۳۹۷ هـ ش کال. اقتصاد وزارت، د څارنې او ارزونې ریاست.

۲- د غیر دولتي موسسو د انسجام ریاست ویب پاڼه: <https://ngo.gov.af/>

۳- د پایلو پربنسټ د مدیریت لارښود. اقتصاد وزارت ویب پاڼه: www.moec.gov.af